

A banda de les fites esmentades fins ara, l'element més clar i antic que serveix per delimitar el terme d'Alpicat del de Raimat i Malpartit és el camí que surt perpendicular a la carretera nacional 240, a l'alçada de la urbanització Buenos Aires que, per una banda, ve de Montagut i per l'altra va cap a Rosselló o Alguaire, el camí del Pla (que avui en dia coneixeríem més com el camí del *Champion Horse* o el camí del pantà del Pla). Aquest és el límit més antic del qual tenim constància. En la carta de població de Castellbanc de Llítera (actual Malpartit) de l'any 1174 assenyalen com a límit d'aquell nou poblament aquest camí. La seua existència al segle XIII ens indica que, com a mínim, és d'època islàmica.

El camí del Pla té, històricament per a Alpicat, un altre tret d'importància, en tractar-se d'una antiga carrerada (camí ramader) que s'utilitzava per pujar i baixar el bestiar des dels Pirineus. La ramaderia transhumant va tenir una importància cabdal per al nostre poble i per a tots els altiplans de la Cerdera. Ja des de l'Edat Mitjana els ramats de bestiar del Pirineu davallaven pels diferents camins ramaders per passar els hiverns a les pletes i pastures que hi havia a pobles com Vilanova d'Alpicat, Gimenezells, Raimat, Almacelles, Montagut, etc.

Aquesta activitat econòmica estava regulada per llei i els camins que utilitzaven, les carrerades, tenien unes amplades i uns drets de pas adquirits. En una estadística feta per l'enginyer Eusebio Martí l'any 1916, es descriu que aquesta carrerada tenia 26 metres d'amplada!, altres testimonis orals parlen de fins a 40 metres d'amplada, (i actualment no sobrepassaria els 6 metres). Fos quina fos l'amplada, ens dóna una idea de la importància que devia tenir aquest camí. La transhumància ha perdurat pràcticament fins mitjans del segle passat. Al 1919, el senyor Arnalot d'Isil demanà permís per passar més de quatre mil caps de bestiar cap a Gimenezells i al 1937, en plena Guerra Civil, hivernaven en les pletes d'Alpicat dues-centes ovelles.

Bona mostra de la importància que va tenir la ramaderia per al nostre poble són els privilegis i les concessions que els paers de Lleida i els comtes-reis feren al comú d'Alpicat al llarg del segle XIV i XV sobre les herbes i carnisseries, sense oblidar el fet que el patró del nostre poble sigui sant Bartomeu, patró dels carnisers i curtidors.

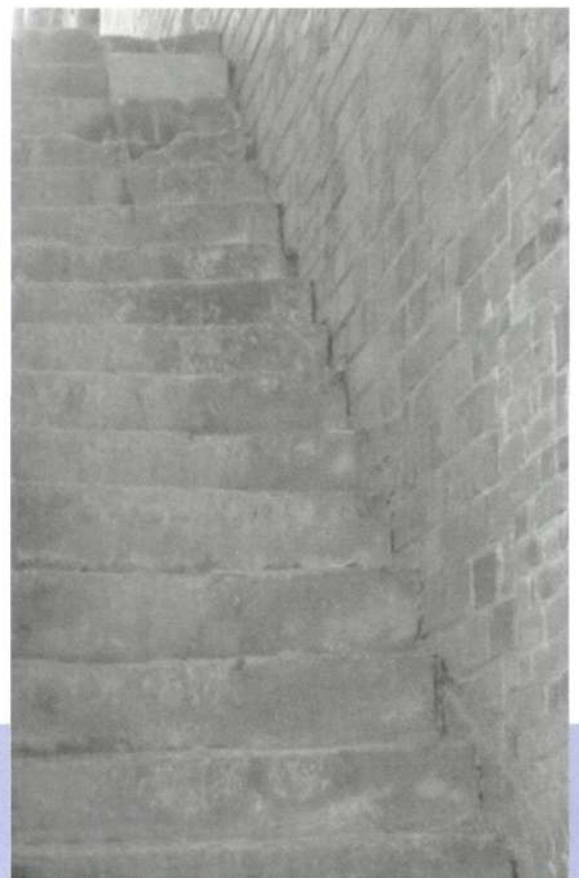
Fabià Corretgé Blasi

Sabeu on és?

Us proposem que descobriu on és aquest racó del nostre poble.

Sabeu on és?

La foto del número anterior correspon al rellotge de sol del Museu Molí de l'Oli de ca l'Agustí, situat al carrer de Lleida núm. 19 d'Alpicat

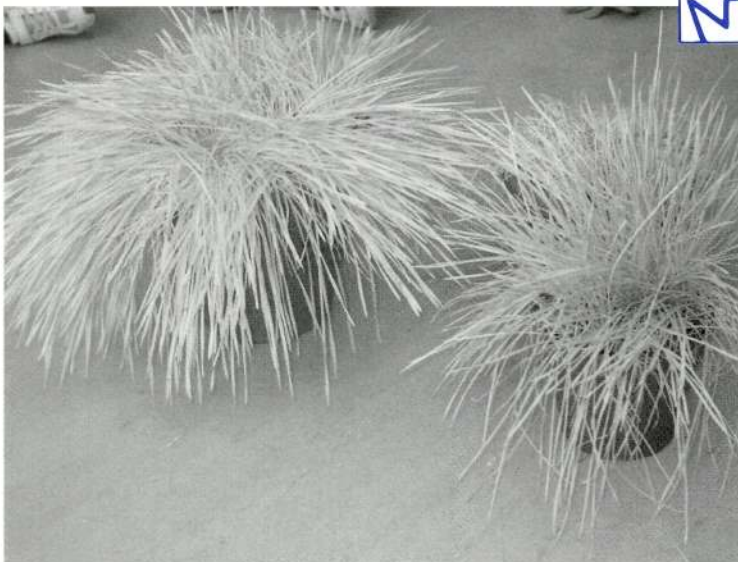

Les cabelleres

Dins de la Setmana Santa, Dimecres Sant era el dia dedicat a muntar el monument. Així s'anomenava a l'estructura feta amb peces de fusta, col·locades de manera escalonada, que s'instal·lava davant de l'altar major de l'església durant Dijous i Divendres Sant per allotjar el sagrari i exposar la imatge del Sant Crist. Les cantaires del cor de l'església, amb l'ajut d'algunes voluntàries, es responsabilitzaven de la neteja del temple i s'encarregaven de guarnir el monument. Recollien els elements que la majoria de les dones del poble hi portaven i també els passaven a buscar per les cases. Arreplegaven allò que més destacava per la seva espectacularitat i bellesa: palmes i palmons, que la canalla havia lluit Diumenge de Rams, catifes, robes, plantes, ciris i les típiques cabelleres, que en altres localitats rebien el nom de *maigs* o *majos*.

Les cabelleres eren les plantes que creixien de llavors de cereals i llegums en padellassos situats en llocs humits i foscos de les cases. En temps d'hivern, un o dos mesos abans de Setmana Santa, en el fem dels testos s'enterraven les llavors, preferentment de llegumet, veça, mill o blat. Els testos es portaven als cellers i es regaven abundant i sovint. A les cases que no en tenien es deixaven a les botigues(1), als departaments de sota les escales, i fins i tot a sota el llit. Quan germinaven les llavors els padellassos s'omplien de filaments blanquinosos, degut al fet que durant el seu cultiu no havien rebut la llum del sol. Segons la varietat de les llavors, la disposició i la fondària d'aquestes en el fem i les condicions ambientals en què havien

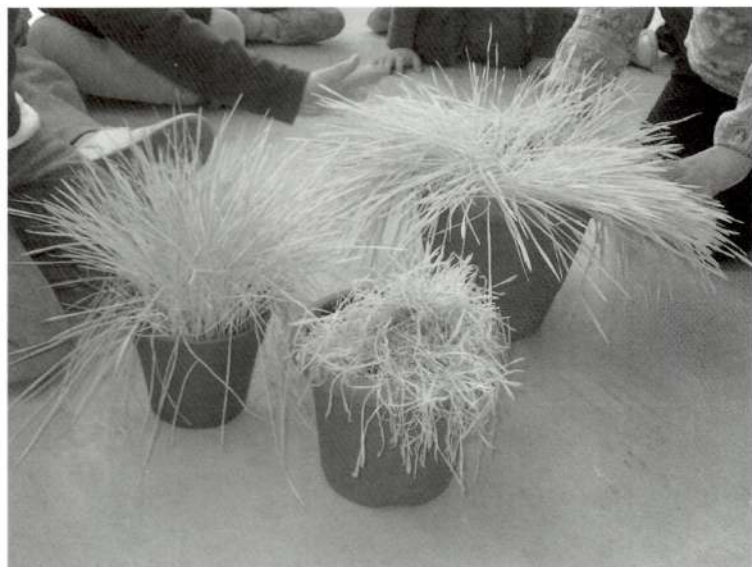
cregut, en sortien unes de llargues i espesses que s'inclinaven per les vores del test com si fossin una mata de cabells rossos i ondulats, o altres més curtes que creixien rectes i cap amunt. Algunes també es feien amb safranòries escapçades, que després d'enterrar-les i regar-les, naixien ufanoses i frondoses.

Els testos que es portaven al monument i no estaven coberts del tot per la cabellera, o no eren prou llustrosos, s'embolicaven amb roba o paper. Perquè resultessin més vistosos, alguns es decoraven amb un arc fet amb brins de vímens, que quedava com una ansa, on s'hi enrotllaven cintes de colors; i en d'altres, amb fil de cosir, s'hi lligaven paperets de colors retallats dels embolcalls dels caramels.

Les cabelleres que no es portaven al monument s'aprofitaven per decorar diferents racons de les cases i, al cap d'uns dies, després d'entrar en contacte amb la llum, es tornaven verdes.

Amb els anys el monument ha canviat d'ubicació i s'ha traslladat a l'altar lateral de Sant Pau, lloc on es fa actualment. Bastit amb un arranjament més simple i proveït d'una decoració més austera, avui en dia manté una aparença més sòbria on les cabelleres ja no hi són presents.

(1) A les cases de pagès, cambra on es guardaven els excedents de la collita que no es venien i es destinaven al consum familiar al llarg de l'any (ordi, farina, ametlles, fruita d'hivern...).

Alba Roure i Gilart

Aquest any en fem vint!

L'Associació Cultural de Dones d'Alpicat està a punt de complir vint anys.

En tot aquest temps s'ha dedicat, en gran part, a col·laborar amb l'ajuntament per a dur endavant festes i celebracions d'activitats per a tots els habitants del poble i, de forma ben especial, per a les dones.

Però la seva feina no ha estat tan sols adreçada a activitats festives, sinó que s'ha preocupat també de millorar el nostre nivell de formació en aspectes ben diferents, a participar juntament amb altres col·lectius i

associacions en congressos, taules rodones, simposis... També a mantenir-nos en forma i preocupar-se de millorar la nostra salut.

S'han organitzat des de setmanes culturals a viatges per Europa, des de desfilades a tallers, des de cursets a anades a la tele...

De ben segur que es podia haver fet millor, però totes i cadascuna de les dones que han format les diferents juntes han dedicat tota la seva il·lusió i l'esforç, i així seguirem fent-ho, perquè estem convençudes que val la pena.

Intentarem commemorar aquest vintè any d'una manera especial.

Junta de l'Associació Cultural de Dones d'Alpicat

Activitat organitzada per l'Associació de Dones

Llar d'infants municipal

EL NADAL A LA LLAR D'INFANTS MUNICIPAL L'ESTEL

El Nadal a la Llar d'Infants el considerem com una festa popular de la nostra cultura. Per això les educadores proposem als infants tota una sèrie d'activitats per tal que la coneguin, disfrutin i gaudeixin d'aquests dies tan especials, màgics i extraordinaris.

Utilitzem una metodologia activa, on l'infant és el protagonista: ha de descobrir i aprendre nous coneixements mitjançant l'observació directa i indirecta de l'ambient de Nadal. Motivem l'infant perquè sigui actiu en les activitats que li proposem.

EN AQUESTS DIES TAN ESPECIALS HEM FET MOLTES ACTIVITATS!

Els nens de P1 i P2 hem sortit al pati i... quina sorpresa! Ha arribat el Tronc de Nadal Tenia molta gana i fred, l'hem entrat dins de l'escola perquè estigués més calentó. Cada dia l'anem a veure, li cantem la seva cançó i li portem menjar, ja que així cagarà moltes cosetes!

moltes llaminadures! I seguidament el Pare Noel ens dona un petó i un regalet!

Els nadons, com que som tan petitets i encara no sabem caminar, tenim una foto del Tronc a la classe, perquè també el puguem mirar i cantar-li la cançó. Ja ha arribat a el dia de la festa, la Llar està tota guarnida per a fer una gran rebuda al Pare Noel. Primer fem cagar el Tronc de Nadal, i quina sorpresa! Ens ha cagat

Per acabar aquesta festa dolçament, l'AMPA ens ha convidat a una torronada. Gràcies, pares i mares!

Llar d'Infants Municipal l'Estel

ANEM A L'ESCOLA